

Üçlemelerin hikmeti

“Ben affınıza sığınarak bir soru sormak istiyorum. Bazı şeylerde üçlemeler var: 33 kez tesbih çekiyoruz ve üç farklı şey söylüyoruz. Akşam namazı ve vitir vacip 3 rekât ve halk dilinde Allah’ın hakkı üçtür deniliyor. Bu üçlemelerin bir sebebi var mıdır?”

İbadetlerde hikmet değil, taabbudîlik esastır. Yani böyle emredilmiş olması ve emredildiği şekilde kabul etmek esastır. Efdal olan, hikmet üzerinde durmadan, emredildiği şekliyle alıp uygulamaktır. Kur’ân, “Peygamber size ne emretmişse onu alın; neyi yasaklamışsa ondan kaçının”¹ buyurmuştur. Emir mutlaktır, kayıtsızdır; emri uygulamak, hikmetini arayıp bulma şartına bağlı değildir.

Bununla beraber, ibadetlerin önüne hedef olarak koymamak şartıyla, hikmet aramakta bir sakınca olduğu da söylenemez. Peygamber Efendimiz (asm) “Allah tektir. Teki sever”² buyurmuştur. Akşam ve vitir namazlarındaki teklik ile bu hadisin haber verdiği teklik arasında bağlantı kurmak mümkündür.

33’er adet tesbihin toplam 99’a ulaşması Allah’ın Cennete girmemize kifayet ettiği bildirilen 99 ismi ile örtüşüyor. Bu isimlerden Zat-ı Uluhiyet ile ilgili 33 isim yerine 33 kere tesbih çekiyoruz, yani 33 kere “Sübhanallah” diyoruz; 33 adet cemalî isim yerine 33 kere tahmidde bulunuyoruz, yani 33 kere “Elhamdülillah” diyoruz; 33 adet celâlî isim yerine 33 kere tekbir ediyoruz, yani 33 kere “Allahü ekber” diyoruz.

Allah’ın hakkı üçtür sözünü, tekliği ve dolayısıyla tevhidi kasteden bir halk sözü olarak bilmek yeterlidir.

Dipnotlar:

1- Haşır Sûresi: 7

2- Tecrit Terc., 3/207, 209